

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Економічний факультет

Кафедра менеджменту і маркетингу

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УПРАВЛІННЯ МАЛИМ І СЕРЕДНІМ БІЗНЕСОМ**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 5 від 13 січня 2025 р.

м. Івано-Франківськ - 2025

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Кадровий аудит
Викладач (-і)	Михайлів Галина Василівна, доц., к.е.н., доц. менеджменту і маркетингу
Контактний телефон викладача	+380997502803
Е-mail викладача	halyna.mykhailiv@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kmim.pnu.edu.ua/

2. Анотація до навчальної дисципліни

Метою освоєння дисципліни «Управління малим і середнім бізнесом» є формування у студентів сукупності знань, умінь і навичок в області організації, економічного, юридичного та фінансового обґрунтування створення та ефективного функціонування малих і середніх підприємств. В рамках запропонованої дисципліни малий бізнес розглядається, з одного боку, як соціальне явище (основні поняття і характеристики, історія розвитку бізнесу, зміст підприємницької діяльності); з іншого - вивчається процес організації і функціонування малого бізнесу (особливості створення та реєстрації МСП різних організаційно-правових форм, бізнес-планування, елементи стратегічного управління, управління персоналом, відповідальність суб'єктів малого підприємництва).

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета дисципліни – сформувати у майбутніх фахівців сукупність знань та навичок використання наукового інструментарію теорії та практики господарювання, конкретних форм і методів управління, принципів формування й використання виробничого потенціалу; взаємодії всіх видів ресурсів, організацій та ефективності виробничо-комерційної діяльності підприємств малого бізнесу в умовах сучасного ринкового господарювання.

4. Програмні компетентності

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Здатність визначати та описувати характеристики організації.

Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

Здатність визначати перспективи розвитку організації.

Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту

Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

Здатність до набуття та практичного застосування управлінських здібностей у сфері ефективного управління персоналом організацій різних організаційно-правових форм, форм власності та видів економічної діяльності.

Здатність до формування, оптимізації кадрової стратегії та організації роботи персоналу з врахуванням сучасних методів організації праці, організаційної культури.

5. Результати навчання

Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

Виявляти навички організаційного проектування.

Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

5. Організація навчання			
Обсяг курсу – 90 год.			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		28	
семінарські		32	
самостійна робота		120	
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Статус дисципліни
VI		третій	вибіркова
Тематика навчальної дисципліни			
Тема, план		Форма заняття	Кількість годин
Тема 1. Сутність та принципи управління малим і середнім бізнесом.		Лекція, семінарське заняття	4
Тема 2. Сутність, значення та функції малого бізнесу в ринковій економічній системі		Лекція, семінарське заняття	4
Тема 3. Організація і умови функціонування підприємств малого і середнього бізнесу.		Лекція, семінарське заняття	4
Тема 4. Життєвий цикл малого і середнього бізнесу.		Лекція, семінарське заняття	6
Тема 5. Фінансовий менеджмент на малих і середніх підприємствах		Лекція, семінарське заняття	6
Тема 6. Інвестиційна політика на малих та середніх підприємствах.		Лекція, семінарське заняття	6
Тема 7. Управління інноваціями на малих та середніх підприємствах.		Лекція, семінарське заняття	6
Тема 8. Система державної підтримки розвитку малого і середнього бізнесу.		Лекція, семінарське заняття	6
Тема 9. Планування діяльності малого і середнього бізнесу.		Лекція, семінарське заняття	4
Тема 10. Ризики підприємницької діяльності.		Лекція, семінарське заняття	4
Тема 11. Економічна безпека та антикризова діяльність на підприємстві малого і середнього бізнесу.		Лекція, семінарське заняття	6

Тема 12. Стратегічні напрямки політики розвитку малого і середнього бізнесу.	Лекція, семінарське заняття	4
--	-----------------------------------	---

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<p>100 бальна – (50 балів протягом семестру і 50 балів на екзамені)</p> <p>“відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами;</p> <p>“добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках;</p> <p>“задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки;</p> <p>“незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p>			
	Поточне тестування та самостійна робота		Екзаменаційна робота (екзамен)	Сума балів з навчальної дисципліни
	Модуль 1			
	Змістовий модуль 1 поточний контроль	Змістовий модуль 2 Самостійна робота	Змістовий модуль 3 Індивідуальне науково-дослідне завдання	
	Теми 1-12	Теми 1-12	Теми 1-12	
	30	10	10	
	50		50	100
Семінарські заняття	<p>Загальна підсумкова оцінка за практичні заняття складається за методикою нагромадження балів за результатами поточного контролю знань, тестів.</p> <p>Завданням поточного контролю є перевірка розуміння і засвоєння матеріалу тем, що виносяться на семінарські заняття, та вміння привселюдно представити засвоєний матеріал, розв’язати задачі. Протягом семестру студент має можливість отримати оцінки по 5 балів за кожну усну відповідь.</p> <p>Поточні оцінки 2, 3, 4, 5, які можуть отримати під час занять сумуються і розраховується середнє арифметичне (із заокругленням до десятих).</p> <p>Середній бал за поточний контроль переводиться у 30 бальну шкалу.</p> <p>Семінарське заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення завдань, перевірка рівня їх виконання та оцінювання. Практичні заняття є ланцюжком, який зв’язує теоретичну підготовку та навчальну практику з дисципліни.</p>			
Самостійна робота	<p>Важливе значення для опанування теоретичним матеріалом має виконання самостійної роботи та індивідуальних завдань.</p> <p>Самостійна робота студентів є складовою навчального процесу, важливим чинником формування вміння навчатися, що сприяє активізації засвоєння знань; основним засобом опанування навчального матеріалу в позааудиторний час.</p> <p>Студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (дві спроби – кращий результат).</p> <p>Максимальна кількість балів за тестування становить 10 балів.</p>			
Вимоги до	Студент виконує індивідуальну презентаційну роботу, яка є допуском до складання			

письмової роботи	екзамену. Головна мета її – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент повинен набрати не менше 25 балів у сумі за три змістові модулі: Якщо студент набрав менше 25 балів. Дозволяється, як виняток, з дозволу декана економічного факультету за заявою, погодженою з кафедрою менеджменту і маркетингу, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.

8. Політика курсу

Політика курсу є студентоорієнтованою, спрямована на формування відповідних компетенцій шляхом активної комунікації та сприятливого навчального середовища. Підсумковою формою контролю є екзамен, який проводиться виключно у письмовій формі. Максимальна кількість 50 балів за екзаменаційну роботу. Структура білета включає 4 завдання, три теоретичні питання та тестові завдання. Правильна відповідь на кожне питання білету оцінюється максимум в 10 балів, тестові завдання – 20 балів. Також студенти мають можливість (за письмовою заявою групи) здавати екзамен у письмовій тестовій формі на платформі дистанційного навчання (<http://www.d-learn.pu.if.ua>).

Студентам, які мають з навчальної дисципліни оцінку від 1 до 49, були недопущені або не з'явилися на екзамен, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатській національній університет імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>. Відповідно, будь які прояви академічної доброчесності недопустимі, зокрема списування під час контрольних заходів чи екзаменів.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка ставиться, а нб округляється. Консультації студентам проводяться у відповідності до затвердженого кафедрою графіка (<https://kmim.pnu.edu.ua/графік-консультацій>). Також є можливість здачі студентами пропущених тем через використання системи дистанційного навчання (<http://www.d-learn.pu.if.ua>).

У студентів є можливість отримати додатковий бал до підсумкової оцінки, пройшовши онлайн курс на платформі Prometheus. Сертифікат потрібно надіслати на електронну адресу halyna.mykhailiv@pnu.edu.ua не пізніше ніж за 5 днів до останнього практичного заняття за розкладом. Приймаються також сертифікати, які підтверджують проходження курсу студентом і на інших платформах неформальної освіти (курс повинен доповнювати знання з дисципліни). Попередньо студент погоджує з викладачем коректність обраного курсу (лист-погодження надіслати на електронну адресу halyna.mykhailiv@pnu.edu.ua)

9. Рекомендована література

1. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс] /Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Кабінету міністрів України [Електронний ресурс]/ Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>.
3. Статистична звітність емітентів України [Електронний ресурс]/ - Режим доступу: www.smida.gov.ua/db/emitent.
4. Конституція України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
5. Богданович О.Г. Аналіз ефективності діяльності підприємства на засадах узгодження інтересів груп економічного впливу / О.Г. Богданович // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2015. – № 1
6. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник/І.М.Бойчик. – К.:Кондор-видавництво, 2016. – 378 с.
7. Васильців Т.Г. Економіка малого підприємства: навчальний посібник /Т.Г.Васильців. – К.: Знання, 2013 - 301 с.
8. Говорушко Т.А. Управління ефективністю діяльності підприємств на основі вартісно-орієнтованого підходу : [монографія] / Т.А. Говорушко, Н.І. Клімаш. – К. : Логос, 2013. – 204 с.

9. Гринчуцький В.І. Економіка підприємства/ В.І.Гринчуцький. – К.: ЦУЛ, 2-е вид.. 2019. – 304 с.
10. Єпіфанова І. Ю. Фінансовий аналіз та звітність : практикум / І. Ю. Єпіфанова, В. В. Джеджула. – Вінниця : ВНТУ, 2017. – 143 с.
11. Єпіфанова І. Ю. Формування стратегії розвитку підприємства в сучасних умовах / Єпіфанова І. Ю., Дзюбка М. Ю. // Вісник ОНУ ім. І.І. Мечнікова. – 2017. – Т. 22. – Вип. 2 (55). – С. 99-103.
12. Іванилов А. Економіка підприємства / А. Іванилов. – К.: ЦУЛ, 2019. – 728 с.
13. Кукурудза, А. О. Фінансовий менеджмент доходності бізнесу [Текст] / А. О. Кукурудза, Н. С. Щербина ; наук. кер. П.М. Боровик // Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. – 2016. – № 2. – С. 49.
14. Кривов'язюк І.В. Економічна діагностика підприємства: теорія, методологія та практика застосування: монографія / І.В. Кривов'язюк. – Луцьк, 2014. – 260с.
15. Кудренко Н.В. Теоретико-методичні підходи щодо оцінювання економічної ефективності функціонування підприємств / Н.В. Кудренко // Економіка і право. – 2015. – №18. – с.61-67.
16. Мельникова К.В. Методи управління підприємствами на основі збалансованої системи показників. // Вісник Хмельницького національного університету 2014, № 4, Т. 1. – С. 7-12.
17. Олександренко І.В. Методичні підходи до діагностики ефективності діяльності підприємства// Економічний форум. – 2015. – № 4. – с. 125 – 135.
18. Михайлів Г.В. Стратегічні пріоритети розвитку малого і середнього підприємництва Івано-Франківської області. Вісник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Серія: Економіка. 2020. Випуск 15. С.48-53.
<https://econ.pnu.edu.ua/%d0%b2%d1%96%d1%81%d0%bd%d0%b8%d0%ba-%d0%bf%d1%80%d0%b8%d0%ba%d0%b0%d1%80%d0%bf%d0%b0%d1%82%d1%81%d1%8c%d0%ba%d0%be%d0%b3%d0%be-%d1%83%d0%bd%d1%96%d0%b2%d0%b5%d1%80%d1%81%d0%b8%d1%82%d0%b5%d1%82%d1%83/>
19. Гринів Л. В., Михайлів Г. В. Особливості ЗЕД підприємств України в умовах глобалізації та воєнного стану. Наукові інновації та передові технології. 2023. № 14 (28). С. 74-84
[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-14\(28\)-74-84](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-14(28)-74-84)
20. Маслак Н.Г., Михайлів Г.В., Шевченко І.Ю. Управління витратами та оптимізація бізнес-процесів для досягнення прибутковості . 2023. http://bses.in.ua/journals/2023/83_2023/15.pdf DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.83-13>

Викладач

к.е.н., доцент Михайлів Г.В.